

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ PROFESINĖS ETIKOS TARYBOS
SPRENDIMAS Nr. 2020/1
2020-02-21, Vilnius

Lietuvos architektų rūmų Profesinės etikos taryba (toliau – PET) išnagrinėjo VŠĮ „Ramūno ateljė“ (toliau – Pareiškėjas) skundą dėl architektų Daivos Beinortienės ir Ramūno Beinorto (toliau – Atsakovai) galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų (toliau – Skundas).

Skundas buvo nagrinėjamas 2020-01-27 vykusio PET posėdžio metu, kuriame dalyvavo PET nariai Tauras Paulauskas, Artūras Asauskas, Gintautas Pamerneckis, Tomas Lapė, Saulius Motieka, Irena Kliobavičiūtė, Tumas Mazūras. Posėdžio pirmininkas – PET pirmininkas Tauras Paulauskas, posėdžio sekretore bendru narių sutarimu paskirta Lietuvos architektų rūmų (toliau – LAR) teisininkė Monika Kuodė.

2020-01-27 PET posėdyje paaiškinimus žodžiu teikė Pareiškėjo atstovas Ramūnas Abukevičius ir Atsakovai, kurie, Atsakovų prašymu, paaiškinimus teikė atskirai nuo Pareiškėjo.

Skundas išnagrinėtas ir sprendimas priimtas 2020-02-21 vykusio PET posėdžio metu, kuriame dalyvavo PET nariai Tauras Paulauskas, Artūras Asauskas, Saulius Motieka, Gintautas Pamerneckis, Tomas Lapė, Tumas Mazūras. Posėdžio pirmininkas – PET pirmininkas Tauras Paulauskas, posėdžio sekretore bendru narių sutarimu paskirta LAR teisininkė Monika Kuodė.

I. Pareiškėjo skundo ir paaiškinimų esmė

2019-12-10 PET gavo Pareiškėjo skundą dėl Atsakovų galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų ir 2020-01-10, 2020-01-14 papildomus rašytinius paaiškinimus (toliau kartu vadinami Skundu).

Skunde Pareiškėjas nurodė:

1. Atsakovai neatliko sutarto darbo (Šumsko, Laukininkų dvaro architektūrinio projekto). Projektą turėjo sudaryti trys dalys: tvarkybos, paprastojo remonto ir gerbūvio. Projektas turėjo būti patvirtintas ne tik Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos (toliau – KPD), bet ir gautas statybos leidimas. Paprastojo remonto darbai kultūros paveldo objektuose, remiantis Lietuvos įstatymais, turi būti derinami per IS „Infostatyba“ gaunant statybos leidimą ir KPD patvirtinimą.
2. Projektą buvo siekiama teikti į Centrinės projektų valdymo agentūros (toliau – CPVA) skelbiamą kvietimą „Aktualizuoti viešąjį ir privatų kultūros paveldą“ pagal priemonę Nr. 05.4.1-CPVA-K-303 (toliau – Investicinis projektas).
3. Projektas turėjo būti parengtas ir suderintas per tris mėnesius. Sutarimas su R. Beinortu ir buvo, būtent, paruošti projektą per aptartą laiką, kad būtų galima rengti Investicinį projektą. Deja, projektas buvo atliktas ne visas, ne laiku ir Pareiškėjas prarado galimybę dalyvauti Europos Sąjungos finansinės paramos kvietime (Investiciniame projekte). Tai yra patvirtinęs pirmosios instancijos teismas atmesdamas Atsakovų ieškinį.
4. Atsakovai melavo Pareiškėjui, kad projektas bus patvirtintas laiku, tačiau net neišsiėmė sąlygų iš Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos paprastajam remontui. Atsakovai nesugebėjo tinkamai organizuoti darbo, kad sutartus darbus pabaigtų sutartu laiku. Tą pripažino pirmos instancijos teismas (civilinė byla Nr. E2-1596-964/2019), visiškai atmesdamas Atsakovų ieškinį. Atsakovai yra pateikę apeliaciją aukštesnės instancijos teismui, laukiama jo sprendimo.
5. Atsakovai atliko tik vieną sutartų darbų dalį – tvarkybos, bet ir ta buvo pateikta paskutinę paraiškų teikimo dieną.
6. Melagingą Atsakovų elgesį patvirtina ir aplinkybė, kad tvarkybos darbų projektas, kuris buvo patvirtintas 2018-06-01, yra 162 puslapių apimties, o po pusantrų metų Atsakovų pateiktas LAR jis yra 436 puslapių apimties, kuriuose yra ir statybinės dalies projektai (vandentiekio įrengimo, elektros, priešgaisrinės apsaugos ir kt.). Pareiškėjas šių projekto dalių nėra matęs.
7. Tvarkybos darbų projektas nebuvo Pareiškėjui perduotas, nors Atsakovai meluoja, kad projektą perdavė Pareiškėjui. Tvarkybos darbų projekto originalūs dokumentai Pareiškėjui neperduoti iki šiol.

IŠRAŠAS

8. Atsakovams atsisakius tęsti darbą ir neperdavus projekto, Pareiškėjas kreipėsi į kitus architektus, kad būtų parengtas dvaro rūmų paprastojo remonto projektas. Rengiant paveldo objekto statybos projektą reikalingas tvarkybos darbų projektą atlikusio architekto sutikimas, deja, sutikimo R. Beinortas nedavė. Naujas tvarkybos projektas pradėtas rengti radus naujus vertybinius elementus, o į Atsakovą buvo kreiptasi 2019-02 pab., norint rengti paprastojo remonto projektą, kurio Atsakovas sutartu laiku nebuvo atlikęs.
9. R. Beinortas atsisakė bendradarbiauti. Todėl Pareiškėjas užsakė naują tvarkybos darbų projektą, kuris dabar yra parengtas ir jam gautas statybos leidimas. Projektą atliko architektas K. M., kurio darbas Pareiškėją tenkina. Pareiškėjo nuomone, K. M. parengtas projektas ženkliai skiriasi nuo anksčiau rengto projekto, atskleistos naujos pastato saugotinos vertybės. Todėl, Pareiškėjo nuomone, architekto K. M. darbas yra originalus ir profesionalus.
10. Nurodė, kad darbų atlikimo terminai, sutartos ir atliktos darbų apimtys, Atsakovų atsisakymas sudaryti su Pareiškėju sutartį, prašymas sumokėti avansą be jokios sąskaitos-faktūros, finansiniai atsiskaitymai, R. Beinorto atsisakymas leisti naudotis parengtu tvarkybos projektu norint parengti dvaro paprastojo remonto projektą (dėl to užsakovas buvo priverstas užsakyti naują tvarkybos darbų projektą) ir kitos aplinkybės jau yra protokoluoti ir išnagrinėti teisme.
11. Pažymėjo, kad pirmiausias šioje situacijoje kylantis architekto profesijos etinis klausimas yra tai, kad Atsakovai neturi reikiamos kvalifikacijos, leidžiančios dirbti su kultūros paveldo objektais. Tiek iš Atsakovų skunde LAR prieš architektą K. M. išsakytų teiginių, tiek ir iš atsakymo į Pareiškėjo skundą, akivaizdu, kad kultūros paveldo objekto tvarkybos darbų projektą rengė Atsakovai, neturintys tam darbui reikiamos licencijos. Pažymėjo, kad Pareiškėjas, kaip užsakovas irgi pritaria ir tą patvirtina, kad projektą rengė būtent šie architektai. Be to, neturėdami reikiamos kvalifikacijos, Atsakovai rašė skundą prieš kvalifikuotą architektą K. M. Kėlė klausimą, ar tikrai yra tokia nusistovėjusi normali architektų praktika, kad neturintis reikiamos kvalifikacijos architektas imasi bet kokio darbo, nors jo ir neišmano, o koks nors kitas, kuris darbo nesiima, bet turi licenciją, ją skolina arba ja prekiauja. Pažymėjo, kad Pareiškėjas nėra matęs Atsakovų pasitelkto projekto vadovo.
12. Pareiškėjas prašė įvertinti, ar Atsakovai nepažeidė Europos architektūros paslaugų teikėjų etikos kodekso (toliau – Kodeksas) 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 3.1, 3.2, 3.7, 3.8, 3.9, 4.1, 4.11 taikymo atveju.
2020-01-27 PET posėdžio metu Pareiškėjo teikti paaiškinimai:
13. PET narių paklaustas, abejonių dėl PET narių nešališkumo nereiškė.
14. Pareiškėjas paaiškino, kad Atsakovais pasitikėjo, tačiau architektai visą projekto rengimo laikotarpį Pareiškėją apgaudinėjo, tikino, kad viskas daroma ir kad bus padaryta laiku. Nurodė, kad KPD patvirtintas projektas yra mažesnės apimties nei PET kartu su skundu dėl K. M. profesinės etikos pažeidimų pateiktas pačių architektų. Pareiškėjas kėlė abejones, koku būdu kiti dokumentai atsirado projekte, kaip projekto sudėtis tapo virš 400 psl., kai iš KPD archyvo paimto projekto kopiją sudaro tik 162 lapai.
15. Į Atsakovus buvo kreiptasi dėl sutikimo toliau naudoti jų projektą tolimesniems darbams, tačiau tokio sutikimo jie nedavė. Po to buvo išimtos naujos sąlygos, patvirtintas K. M. projektas. Pareiškėjas pats telefonu kreipėsi į R. Beinortą, kad duotų sutikimą tolimesniems darbams, ką teismo posėdžio metu patvirtino ir R. Beinortas.
16. K. M., dirbdamas pas G. Š. kontoroje, rengė statybos projektą. Tuomet kilo klausimas, kad reikalingas tvarkybos projektą rengusio projektuotojo sutikimas, kuris nebuvo gautas. Todėl G. Š. skambino R. Beinortui, bet šis sutikimo nedavė. K. M. projektas parengtas visai kitaip nei R. Beinorto, matosi, kad darbas originalus. Projekto vadovo R. J. užsakovas nematė nei karto, o K. M. daug kartų lankėsi pastate, kurio projektas rengtas, visą pastatą apėjo, detalai apžiūrėjo. R. Beinortas namą apžiūrėjo tik kaip išgriautą sandėlį, buvo vieną kartą atvykęs, langų išmatavimus pasidarė, o toliau viską darė iš brėžinių.
17. Paaiškino, kad su Atsakovais buvo sutaręs dėl tvarkybos darbų, paprastojo remonto projektų parengimo ir aplinkos sutvarkymo, kad būtų galima rengti Investicinį projektą. Sutarta buvo 2018 m. sausio pab., žodžiu, kad darbai bus atlikti per 3 mėn. Pareiškėjui nesuprantama, kodėl Atsakovai teigė, kad statybos leidimo nereikėjo, nes visiems, kas toliau vykdė projektavimo darbus, jo reikėjo.

IŠRAŠAS

18. Investiciniam projektui parengti reikėjo bent mėnesio. Tikslas buvo gauti finansavimą. Paraiškos Investiciniam projektui pateikimo terminas baigėsi kitą dieną po to, kai pateiktas tvarkybos darbų leidimas (2018-06-07 pateiktas tvarkybos projektas, o 2018-06-08 12 val. baigėsi paraiškos pateikimo investiciniam projektui terminas).
19. Raštiška sutartis su Atsakovais nebuvo sudaryta iš pasitikėjimo. Vasario mėn. pab. R. Beinortas paprašė avanso, o Pareiškėjas avansą sutiko mokėti tik sutarties pagrindu. Todėl kitą dieną nusiuntė sutarties projektą R. Beinortui, kurį aptarus ir pataisius, buvo galima pasirašyti bei sumokėti avansą. Vėliau klausdavo R. Beinorto, kada sutartį pasirašys, gaudavo atsakymą „gerai gerai, pasirašysim“. Vėliau atsirado fiktyvi nepasirašyta sutartis, kurios data nurodyta 2018-02-20, tačiau kuri Pareiškėjui pasirašyti pateikta tik 2018-06-07. Pateiktoje sutartyje sąlygos išdėstytos ne tokios, apie kokias kalbėjo, t. y. neatitiko anksčiau el. paštu susiderinto darbų sąrašo. Be to, Atsakovai reikalavo mokėti ir už tuos darbus, kurie nebuvo atlikti. Atsakovai Pareiškėjui visada sakydavo vienokią projektavimo darbų kainą, o birželio mėnesį paaiškėjo, kad prie šios sumos prisidės dar ir PVM suma.
20. Pareiškėjas, KPD patvirtinus tvarkybos darbų projektą, pasiklausė, kas jį pasiims iš KPD. R. Beinortas paaiškino, kad projektą gali pasiimti R. Abukevičius, tačiau turi atnešti jį R. Beinortui, nes reikia įkelti į Kultūros paveldo elektroninių paslaugų informacinę sistemą (toliau - KPEPIS). Pareiškėjas taip ir padarė ir tik neseniai sužinojo, kad 2018 m. birželio mėn. dar nieko nereikėjo kelti į KPEPIS. Popierinio projekto ir diskelio iš R. ir D. Beinortų nėra gavęs, nes jie kategoriškai atsisakė šią dokumentaciją perduoti, jei Pareiškėjas neišpildys jų finansinių sąlygų. O jų finansinės sąlygos buvo ne pagal jų susitarimą, t. y. jie prašė apmokėti už visą projektą (ir už statybą, ir aplinkos tvarkymą, kuriuo Pareiškėjas įvardino gręžinį, šildymą). Ginčas prasidėjo nuo to, kad Atsakovai teigė, kad jie viską padarė, o Pareiškėjas teigė, kad ne viską.
21. Tvarkybos darbų projekto elektroninės versijos iš architektų nėra gavęs, elektroniniu būdu gavo tik tvarkybos darbų projektinius pasiūlymus.
22. Avanso nemokėjo, tačiau už kai kurias dalis apmokėjo pats. R. Beinorto nurodymu, Pareiškėjas užsakė topo nuotrauką ir už ją apmokėjo, apmokėjo ir už projekto finansinę ekspertizę, sąmatos parengimą, projekto ekspertizę.
23. Polichrominiai tyrimai padaryti iš seniai, 1980 m. atliekant kapitalinį remontą.
24. Pareiškėjo nuomone, taip pat neetiška apsiimti daryti kultūros paveldo projektavimo darbus neturint atestato. Apibendrinamas paaiškino, kad Atsakovų veiksmuose mato šiuos pažeidimus: ar žmogus, neturėdamas atestato, turi teisę skųsti kitą žmogų, kuris atitinkamą atestatą turi; kitas etinis klausimas – patvirtintos ir pateiktos skundai tvarkybos bylos sufalsifikavimas; trečia, užsakovas turi būti supažindinamas su visomis jo laukiančiomis galimybėmis.
25. Pareiškėjo teigimu, R. Beinortas visą laiką teigė, kad negalima ruošti jokio gerbūvio ar vandens projekto, jei nėra nuosavybės arba nuomos sutarties su Nacionaline žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NŽT), tačiau vėliau paaiškėjo, kad gręžiniui padaryti reikėjo tik gauti NŽT sutikimą, KPD sutikimą ir to užteko projektui suderinti (tai padarė jau kitas projektuotojas). Žemė yra išnuomota statybos laikotarpiui, gręžinys padarytas toje išnuomotoje teritorijoje.
Kartu su Skundu ir kita Pareiškėjo pateikta medžiaga: Vilniaus miesto apylinkės teismo 2019-07-19 sprendimas civilinėje byloje Nr. e2-1596-964/2019; Tvarkybos darbų projekto kopija; Vilniaus rajono savivaldybės administracijos 2018-05-21 rašto „Dėl viešosios paslaugos“ kopija; Pareiškėjo ir Atsakovų susirašinėjimo elektroniniais laiškais kopijos.

II. Atsakovo paaiškinimų esmė

2020-01-10 PET gavo Atsakovų atsakymą dėl Pareiškėjo skundo ir 2020-01-30 papildomus rašytinius paaiškinimus (toliau kartu vadinami Atsiliepimu).

Atsiliepime Atsakovai nurodė:

1. Pažymėjo, kad UAB „Archturis“ atliko „Šumsko, Laukininkų dvaro sodybos rūmų (un.nr. 4400-0076-5720, un. k. 22402) m. Šumskio g. 6, Šumsko mst., Vilniaus r. sav. tvarkybos darbų – remonto, restauravimo

IŠRAŠAS

projektas“ (toliau – Projektas), projektavimo darbus, pagal su Pareiškėju suderintą projektavimo užduotį (Projekto sudėtis ir sudėties patikslinimas yra 2018-02-02-TvDP_BD byloje 12, 13 lapai).

2. Pareiškėjo nustatytas Projekto atlikimo terminas buvo iki 2019-06-08. Projektas suderintas 2018-06-01, o leidimas atlikti tvarkybos darbus gautas 2018-06-05, Nr. LPV-53.
3. Dėl paprastojo remonto statybos darbų projektavimo sąlygų išdavimo buvo kreiptasi į Vilniaus rajono savivaldybės administraciją ir buvo gautas atsakymas (2018-02-02-TvDP_BD byloje 15 lapas), kad „pastate atliekami darbai nepatenka į sąrašą darbų, kuriems turi būti išduodamas leidimas paprastajam remontui, specialieji reikalavimai – neprivalomi“.
4. Projektavimo išėties duomenys iš Pareiškėjo buvo gauti: topografinis pagrindas (2018-03-26); Nekilnojamojo kultūros vertybių registras. Šumsko, Laukininkų dvaro sodybos rūmai (un. obj. k. 22402). KVAD direktoriaus įsakymas; 1996-12-23; Nr: 161; Dėl pripažinimo valstybės saugomu; 2005-04-29; Nr.: IV-190; dėl duomenų patikslinimo (2018-04-03); NŽT Vilniaus raj. skyriaus sutikimas „Laikinais naudotis valstybine žeme statybos metu Vilniaus r. sav., Šumske“ (2018-04-16).
5. Susitarimo su Pareiškėju pagrindu darbus turėjo atlikti per tris mėnesius nuo dokumentų, kurių pagrindu galėtų vykdyti darbus, gavimo. Darbai buvo atlikti per 1,5 mėn. Projektas Pareiškėjui išsiųstas elektroniniu paštu 2018-05-25. Projektas suderintas 2018-06-01 ir gautas leidimas atlikti tvarkybos darbus 2018-06-05. Pareiškėjas už atliktus darbus neatsiskaitė, nors Pareiškėjas Projektu naudojami pilna apimtimi.
6. Pareiškėjui Projektas buvo perduotas 2018-06-01 darbų perdavimo priėmimo akto pagrindu, kur nurodytos visos atliktos Projekto dalys. Nuo to laiko niekas Projekte nebuvo keičiama ar tikslinama. Projektavimo metu Projektas buvo ekspertuotas t.y. buvo atliktos dalinės projekto ekspertizės – Tvarkomųjų paveldosaugos darbų projekto paveldosaugos ekspertizės aktas 2018-05-22, Nr. 22-01 ir Statinio statybos skaičiuojamosios kainos dalinės ekspertizės aktas 2018-05-31, Nr. 131/18.2 (2018-02-02-TvDP_BD, byloje 5-11 lapai).
7. Dėl apmokėjimo už darbus Atsakovai kreipėsi į teismą. Pirmosios instancijos teismas savo sprendime (kuris dar nėra įsiteisėjęs) konstatavo, jog byloje nėra ginčo dėl to, jog minėtas Projektas atliktas pagal su Pareiškėju suderintą projektavimo užduotį, jis atliktas pilna apimtimi ir dėl Projekto kokybės ar trūkumų Pareiškėjas jokių pretenzijų neturi. Teismas konstatavo, jog tarp šalių nėra ginčo dėl to, kad Pareiškėjas užsakė Projektą, o UAB „Archturis“ jį atliko ir nebuvo pretenzijų dėl paties Projekto kokybės ir/ar sprendinių, niekas byloje neginčija Projekto pagrindu išduoto statybą leidžiančio dokumento.
8. Dėl „gerbūvio“ darbų – tai 2018-02-02-TvDP-SP dalis. Užsakovas nepateikė žemės sklypo, kuriame yra pastatas, nuosavybės dokumentų. Todėl pagal įgaliojimą buvo gautas NŽT Vilniaus raj. skyriaus sutikimas „Laikinais naudotis valstybine žeme statybos metu Vilniaus r. sav., Šumske“ 2018-04-16, Nr. 48ST-29, Vilnius. Sklypo tvarkymo darbai (gerbūvio) buvo atlikti remiantis šia sutartimi. Užsakovas buvo informuotas, kad Šumsko, Laukininkų dvaro sodybos parkas yra atskiras kultūros paveldo objektas, kurio un. Nr. 22412. Projektuotojui nebuvo pateikti Šumsko, Laukininkų dvaro sodybos parko (un. k. 22412) nuosavybės ar naudojimosi dokumentai.
9. Nei Pareiškėjas, nei naujas projektuotojas K. M. nesikreipė dėl sutikimo perduoti autorines teises ir tęsti pradėtą darbą. Projektuotojas K. M. naudojami Atsakovų atliktu darbu.
10. Visą projektavimo laikotarpį su Pareiškėju buvo geranoriškai ir dalykiškai bendraujama, santykiai su Pareiškėju pablogėjo kai buvo pareikalauta atsiskaityti už atliktus darbus.
11. Fizinė sutartis dėl Projekto darbų nebuvo sudaryta, darbai pradėti abipusio pasitikėjimo principu, žodžiu susitarus dėl darbų apimtys, kadangi Pareiškėjo atstovas yra susijęs su projektuotojo vadovais ir savininkais giminytės ryšiu. Gavus išėties duomenis (paskutinė dokumento pateikimo data 2018-04-16), Projektas buvo atliktas per galimai trumpą laiką, t. y. suderinti projektiniai pasiūlymai, išimtos projektavimo sąlygos tvarkybos darbams, suderintas tvarkybos darbų projektas, užsakytos projektavimo sąlygos pastato paprastajam remontui ir gautas Vilniaus raj. sav. atsakymas, atlikta projekto tvarkybos darbų ekspertizė ir gauta teigiama išvada, gautas leidimas atlikti tvarkybos – remonto ir restauravimo darbus, atlikti pastato vidaus inžinerinių dalių techniniai projektai, atlikta tvarkybos darbų sąmata ir gauta sąmatinės dalies ekspertizė. Darbai buvo atlikti iki Pareiškėjo pageidaujamos datos – birželio 8 d.
12. Projektas buvo atliktas nustatyta tvarka, gautos būtinosios ekspertizės išvados.

IŠRAŠAS

13. Visi projektavimo darbai buvo atliekami UAB „Archturis“ lėšomis, Pareiškėjas nėra sumokėjęs jokio avanso bei iki pat šios dienos yra neatsiskaitęs už darbus. Pareiškėjas ir jo pasitelktas naujas projektuotojas naudojami Atsakovų darbu negavę Atsakovų raštiško sutikimo.
14. Tikėtina, kad paaiškėjus, jog savų lėšų dalies Užsakovas neturi, investicinis projektas nebuvo užsakytas.
2020-01-27 PET posėdžio metu Atsakovų teikti paaiškinimai:
15. PET narių paklausti, abejonių dėl PET narių nešališkumo nereiškė.
16. Dėl Projekto vadovo paaiškino, kad jis buvo paskirtas įmonės vadovo, turinčio įgaliojimą (STR „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“, 18 p.). Dėl Projekto kokybės paaiškino, kad buvo atlikta projekto ekspertizė ir sąmatos ekspertizė, tad jei Projekte būtų buvę blogų dalykų, projekto ekspertė turėjo pareikšti pastabas, tačiau tokių pastabų nebuvo.
17. Dėl rašytinės sutarties nesudarymo paaiškino, kad iš pradžių sutarties juodraštyje siuntė Pareiškėjas, bet joje buvo prirašyta daug neaiškių sąvokų, sutartis neatrodė logiška. Tuomet jie pateikė savo sutarties projektą, jau atspausdintą, kaip pavyzdį (po to, kai turėjo nuosavybės dokumentus).
18. Atsakydami į PET narių klausimą, dėl kokio projekto su Pareiškėju sutarė (tvarkybos darbų, statybos darbų ar pan.), paaiškino, kad sausio mėnesį buvo suderinta projektavimo užduotis. Jie sakė, kad privaloma tvarkyba ir kitos projektavimo užduotyje išvardintos dalys. Maždaug balandžio mėnesį užsakovas atsiuntė sąrašą, kokia dokumentacija yra reikalinga investiciniam projektui. Atsiųstoje informacijoje buvo nurodyta, kad statybos leidimas pateikiamas, jei jis reikalingas. Bet architektai prieš tai buvo kreipęsi į savivaldybę, pateikę visus dokumentus ir iš savivaldybės gavę atsakymą, kad statybos leidimas nebus išduodamas, nes jokie rodikliai nebus keičiami.
19. Paaiškino, kad sutarčiai pasirašyti jie neturėjo jokių išieities duomenų, pvz. sklypo plano, patikslintų vertingųjų savybių ir pan. Užsakovo siųstame sutarties juodraštyje išdėstytas pageidaujimų darbų sąrašas buvo nevisai logiškas, neatitiko projekto dalių, kokios jos numatomos STR „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“. Architektai, neturėdami nei sklypo plano, nei vertingųjų savybių, nei nuosavybės dokumentų, negalėjo normaliai sutarties pataisyti. Kai jau gavo išieities duomenis, visas jėgas sutelkė projektavimui, prie sutarties nebeturėjo kada sėdėti ir užsakovui papunkčiui aiškinti sutarties nuostatų. Užsakovu pasitikėjo.
20. NŽT susitarimą paruošė ir sutvarkė R. Beinortas. Dėl sklypo NŽT susitikimas atsirado 2018-04-16, o vertingosios savybės 2018-04-03, o galiojanti topo nuotrauka - tik 2018-03-26. Iki to laiko praktiškai jokių darbų vykdyti negalėjo: nei projektinių pasiūlymų derinti nei užduoties iš KPD išsiimti. Galutinis terminas projektavimo darbų atlikimui buvo duotas 2018-06-08. Užsakovui siuntinė brėžinius, sąmatas, o 2018-05-20 išsiuntė visus dokumentus. Išsiuntus prasidėjo sąmatos korektūros, nes paaiškėjo, kad užsakovas neturi tiek pinigų, kiek prie projekto reikėtų prisidėti savo lėšomis. 2018-05-01 Projekto negalėjo pateikti, nes per vėlai gavo išieities duomenis, prie projekto dirbo dieną ir naktį. Investicinio projekto rengėjui rašė 2018-05-25, siuntė jam visą projektą. Tačiau su architektais investicinio projekto rengėjas nebendravo. Su užsakovu daug bendravo tiek elektroniniu būdu tiek gyvai. Savo įsipareigojimų dėl projektavimo terminų nepažeidė, nes atskaitos taškas yra projektavimo išieities dokumentų pateikimo data.
21. Dėl PVM jie, kaip PVM mokėtojai, tikėjosi, kad prie sutartos kainos PVM bus pridėtas papildomai, o Pareiškėjas – kad aptariama kaina jau su PVM. Šiuo klausimu tiesiog įvyko nesusikalbėjimas.
22. Su subrangovais atsiskaitė Atsakovai, į kainą buvo įskaičiuotas ir subrangovų darbas. Tris mokėjimus tiesiogiai atliko Pareiškėjas: topografiui, taip pat už paveldosauginę ir sąmatinę ekspertizę. O Atsakovai apmokėjo visą kainą sąmatininkei ir inžinieriams už vidaus tinklus (elektra, šildymas, nuotekos).
23. Visas statybines dalis atidavė Pareiškėjui, pasirašydami 2018-06-01 priėmimo-perdavimo aktą.
24. Projektą R. Abukevičius patvirtino, ant planų ir brėžinių yra jo parašai.
25. Atsakovų nuomone, Investicinis projektas nepavyko dėl to, kad Pareiškėjas nesudarė sutarties su Investicinio projekto galimu rengėju, todėl šis atsisakė bendradarbiauti su architektais.
26. Atsakydami į PET klausimą ar G. Š. jiems skambino, pasakė, kad skambino R. Abukevičiui praeitais metais vasario mėnesį. Paaiškino, kad Pareiškėjas dar šalia nusipirko pagalbinį pastatą ir projektuotojui siūlo daryti dar ir pagrindinio pastato tvarkybos projektą. R. Beinortas paaiškino situaciją, tuomet projektuotojas pasakė, kad to darbo daryti neapsiims.

IŠRAŠAS

27. Dėl tvarkybos darbų projekto apimties paaiškino, kad KPD duomenų bazėje yra tik tvarkybos projektas (pagrindinė byla), o PET pateikta visa medžiaga (projektiniai pasiūlymai ir t. t.).
28. R. Abukevičius žinojo, kad bus paskirtas kitas projekto vadovas, organizuoti visus projektavimo darbus buvo parašytas įgaliojimas. R. J. objekte lankėsi, tačiau nedalyvaujant Pareiškėjui.
29. Faktūras Pareiškėjui buvo išrašę dvi, kad būtų lengviau Pareiškėjui – per du kartus galėtų pervesti pinigus, nebūtų kartui tokios didelės sumos. Faktūras išsiuntė, kiek pamena, birželio mėn.
30. Į KPEPIS tvarkybos darbų projektą kėlė, KPEPIS tuo metu jau veikė, tik labai nesklandžiai, nes į sistemą keliamą informacija netilpdavo.
31. Akivaizdu, kad K. M. projektą rengė vadovaudamasis jų parengtais projektiniais pasiūlymais.

Kartu su Atsiliepimu ir kita Atsakovų pateikta medžiaga: 2018-05-25 susirašinėjimų ir kitų susirašinėjimų su Pareiškėju elektroniniu paštu kopijos; Kultūros paveldo departamento 2019-04-19 rašto „Dėl informacijos teikimo“ kopija; Pareiškėjo 2018-07-02 prašymo Kultūros paveldo departamento Vilniaus skyriui kopija; antstolio faktinių aplinkybių konstatavimo protokolo, kuriuo fiksuotas susirašinėjimas su Pareiškėju mobiliuoju telefonu, kopija; PVM sąskaitų – faktūrų ir mokėjimo nurodymų kopijos; Pareiškėjo 2018-05-18 raštas UAB „KPRS“; Atsakovo 2018-05-28 elektroninio laiško dėl projekto sąmatos kopija; Atsakovo 2018-05-25 elektroninio laiško Kultūros paveldo departamentui dėl tvarkybos projekto suderinimo kopija; Pareiškėjo 2018-06-01 elektroninio laiško Atsakovui kopija; Centrinės projektų valdymo agentūros informacija apie paraiškų rengimą; Pareiškėjo 2018-04-17 elektroninio laiško kopiją ir paraiškos rengėjo 04-18 elektroninio laiško kopija.

III. Aktualios profesinės etikos nuostatos

Pareiškėjas nurodė, jog Atsakovai galimai pažeidė Kodekso 2 principo („Įsipareigojimai visuomenės labui“) 2.2, 2.3, 2.4, 2.5 taikymo atvejus, 3 principo („Įsipareigojimai klientui“) 3.1, 3.2, 3.7, 3.8, 3.9 taikymo atvejus ir 4 principo („Įsipareigojimai profesijai“) 4.1, 4.11 taikymo atvejus, t. y.:

2.2 Nė vienas architektūros paslaugų teikėjas neteikia, nereklamuoja ir nepristato klaidinančios ir apgaulingos informacijos apie save ar savo profesines paslaugas bei neleidžia taip elgtis kitiems, nepriklausomai nuo to, kieno vardu veikiama. (Nuoroda: SIM direktyvos (2006/123/EC) straipsnis 24(2)⁶.)

2.3 Architektūros paslaugų teikėjai visuomet stengiasi vengti su jų profesiniais įsipareigojimais nesuderinamų situacijų arba situacijų, kurios galėtų paskleisti abejonių dėl jų nepriklausomumo, nešališkumo ar sąžiningumo. (Nuoroda: SIM direktyvos (2006/123/EC) straipsnis 25(2)⁷.)

2.4 Nė vienas architektūros paslaugų teikėjas nerengia jokio raštiško ar kitokio pobūdžio dokumento, neremia jo rengimo ir nesutinka su juo, jei dokumentas prieštarauja turimai informacijai ar profesionaliai nuomonei, arba jei žinoma, kad toks dokumentas yra klaidinantis ar neobjektyvus kitų atžvilgiu, ar kaip nors kitaip diskredituojantis profesiją, klientą ar vartotoją.

2.5 Nė vienas architektūros paslaugų teikėjas neremia, neskatina ir nesutinka su jokiais veiksmais, kurie galėtų padėti įvykdyti nusikaltimą ar paskatinti neetišką elgesį, arba gali būti norima nuslėpti ar užmaskuoti finansinių ar išdo operacijų klaidas ar pažeidimus.

3.1 Visi architektūros paslaugų teikėjai pagarbiai žiūri į savo kliento ar potencialaus vartotojo poreikius ir reikalavimus, jei šie poreikiai ir reikalavimai neprieštarauja šio kodekso principams ir jų taikymui. Tuo atveju, jei yra ar numanomas koks nors prieštaravimas, architektūros paslaugų teikėjas apie tai nedelsdamas informuoja klientą arba, jei reikia, vartotoją. Jeigu aiškiai nesusitarta kitaip, tuomet architektūros paslaugų teikėjas turi arba prisiderinti prie poreikių ir vykdyti reikalavimus, arba tuojau pat atsisakyti atitinkamos architektūros paslaugų teikimo ar samdos sutarties.

3.2 Visi architektūros paslaugų teikėjai imasi tik tokio su savo profesija susijusio darbo, kuriuo jie gali parodyti, kad turi reikiamų žinių ir sugebėjimų (vadovaujantis Kvalifikacijų direktyva 2005/36/EC), taip pat (jei reikia), kad už konkrečią paslaugą sutartas atlyginimas įgalina ar įgalins apsirūpinti pakankamais finansiniais ir techniniais ištekliais, leidžiančiais įvykdyti savo įsipareigojimus klientams.

Šis įpareigojimas galioja ir tuomet, kai architektūros paslaugų teikėjas, klientas ar bet kuris esamas ar būsimas vartotojas samdo konsultantus asmeniškai ar savo vardu. Bet koks architektūros paslaugų teikėjo

IŠRAŠAS

samdomas konsultantas turi būti kvalifikuotas specialistas, įgijęs reikiamą išsilavinimą, turintis praktinio darbo patirties ar patirties konkrečiose srityse.

3.7 Architektūros paslaugų teikėjo samdos sąlygos aptariamos su klientu ir įtraukiamos į raštu sudaromą sutartį. Joje nurodoma:

- darbo ar paslaugų apimtis;*
- įsipareigojimų pasiskirstymas ir jų apribojimai;*
- projekto, darbo ar paslaugų biudžetas ar kita išlaidų riba;*
- už darbą ar paslaugas mokamas atlyginimas, jo skaičiavimo metodika (jei taikoma) ir etapas (-ai), kai jis bus mokamas;*

- sutarties nutraukimą pateisinančios aplinkybės.*

3.8 Visi architektūros paslaugų teikėjai laikosi įsipareigojimo saugoti savo klientų, kitų asmenų ar būsimų vartotojų paslaptis ir konfidencialią informaciją ir neatskleisti jos be išankstinio raštiško kliento ar atitinkamos šalies sutikimo, nebent to reikalauja įstatymai.

3.9 Visi architektūros paslaugų teikėjai atlieka savo darbą profesionaliai, kompetentingai, rūpestingai ir stropiai.

4.1 Visi architektūros paslaugų teikėjai plėtoja savo profesinę veiklą, išlikdami nepriklausomi, nešališki, dori, garbingi, sąžiningi, užtikrindami savo veiklos konfidencialumą ir vientisumą.

4.11 Architektūros paslaugų teikėjas nekritikuoja kito architekto darbo piktavališkai arba nesąžiningai ir nesistengia jo diskredituoti.

Atsižvelgiant į galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų laiką, nagrinėjamu atveju bus taikoma Kodekso redakcija, galiojusi nuo 2016-04-22.

IV. Sprendimui reikšmingos aplinkybės

PET išnagrinėjo Pareiškėjo skundą ir Atsakovų atsiliepimą, išklausė Pareiškėjo ir Atsakovų paaiškinimus žodžiu, taip pat įvertino Pareiškėjo ir Atsakovų teiktus rašytinius dokumentus ir priimdama sprendimą rėmėsi šiomis aplinkybėmis:

- Atsakovų atstovaujama bendrovė (Atsakovai, projekto vadovas R. J.) parengė Projektą, pagal kurį gautas tvarkybos darbų leidimas.
- Tarp Atsakovų ir Pareiškėjo kilo ginčas dėl darbų kainos, apimties ir darbų atlikimo termino skaičiavimo pradžios. Pareiškėjas su Atsakovų atstovaujama bendrove neatsiskaitė jokia apimtimi, nors Atsakovai vykdydami darbus parengė Projektą, taip pat darbų vykdymui pasitelkė ir kitus asmenis, kuriems už jų atliktas darbų dalis apmokėjo. Atsakovai neperdavė Pareiškėjui Projekto originalo.
- Pareiškėjas darbų atlikimui pasitelkė K. M., kuris, be kitų dokumentų naudodamasis ir Atsakovų projektiniais pasiūlymais parengė naują tvarkybos darbų projektą. PET, išnagrinėjusi Atsakovo R. Beinorto skundą, 2019-11-29 priėmė sprendimą, kad K. M., profesinę etiką pažeidė. Nei iš Pareiškėjo Skundo nei iš Atsakovų pateiktos medžiagos nepareiškėjo jokių naujų aplinkybių, dėl kurių PET minėtą sprendimą galėtų peržiūrėti ar pakeisti.
- Vilniaus rajono savivaldybė, atmesdama Atsakovų prašymą išduoti specialiuosius reikalavimus, nurodė, kad „Vadovaujantis Statybos įstatymo 27 straipsnio 5 p. leidimas atlikti statinio paprastąjį remontą kultūros paveldo statinio paprastajam remontui, kai keičiama statinio išvaizda, įrengiant, pertvarkant, išmontuojant pastato dujų, šildymo ir elektros bendrąsias inžinerines sistemas. Pastate atliekami darbai nepatenka į sąrašą darbų, kuriems turi būti išduodamas leidimas paprastajam remontui, specialieji reikalavimai - neprivalomi“.

V. Sprendimo argumentai

Pareiškėjas nurodė, kad Atsakovai galimai pažeidė Kodekso 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 3.1, 3.2, 3.7, 3.8, 3.9, 4.1, 4.11 taikymo atvejus, kurie išdėstyti šio Sprendimo III skyriuje „Aktualios profesinės etikos nuostatos“. Pareiškėjas kaip, Pareiškėjo manymu, pažeidžiantį Kodekso nuostatas įvardino šį Atsakovų elgesį: 1) Atsakovai neturėjo atestatų, suteikiančių teisę rengti tvarkybos darbų projektą; 2) Atsakovai vengė sudaryti su

IŠRAŠAS

Pareiškėju rašytinę sutartį; 3) Atsakovai nesilaikė darbų atlikimo terminų ir parengė Projektą tokiais terminais, kad Pareiškėjas neteko galimybės teikti paraišką Investiciniam projektui; 4) Atsakovai atliko ne visus sutartus projektavimo darbus (parengė tik tvarkybos darbų projektą); 5) Atsakovai atsisakė duoti leidimą naudotis jų parengtu Projektu ir apskundė PET Projektu pasinaudojusį projektuotoją K. M.

Pareiškėjas Skunde nurodė, kad pirmiausiai šioje situacijoje kylantis architekto profesijos etinis klausimas yra tai, kad Atsakovai neturi reikiamos kvalifikacijos, leidžiančios dirbti su kultūros paveldo objektais. Vadovaujantis Statybos techninio reglamento „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ 18 p., Projekto vadovą skiria (samdo) statytojas arba jo pavedimu projektuotojas. Vadovaudamasis statytojo (Pareiškėjo) pavedimu (įgaliojimu), Projekto vadovą paskyrė projektuotojas. Šiuo atveju nėra ginčo, kad Projekto vadovas reikiamą kvalifikaciją ir tai patvirtinantį atestatą turėjo. Tai patvirtina ir aplinkybė, kad Projektui buvo išduotas tvarkybos darbų leidimas. PET taip pat pažymi, kad normalia ir teisėta praktika laikytina situacija, kai projektavimo darbus, vadovaujami atitinkamą atestatą turinčio architekto, atlieka tokio atestato neturintys architektai. Lietuvos Respublikos architektūros įstatymo 4 str. 1 p. numato, kad architektai gali rengti šio įstatymo 8 str. 1 d. nurodytus dokumentus vadovaujant atestuotam architektui. Architektūros įstatymo 8 str. 1 d. 3 p. numato, kad atestuoti architektai, be šio įstatymo 4 str. nurodytos veiklos, turi teisę vykdyti šią veiklą: Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme nustatytais atvejais vykdyti su nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga susijusią veiklą: rengti tvarkybos darbų projektus ir vadovauti tvarkybos darbų projektavimui, eiti nekilnojamojo kultūros paveldo statinių statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovo pareigas, rengti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentus, vadovauti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimui. Pastebėtina, kad ta aplinkybė, jog Pareiškėjas su Projekto vadovu susitikęs nebuvo nepatvirtina, kad Projekto vadovas objekte, kurio Projektas rengtas, nesilankė ir jo neapžiūrėjo Pareiškėjui nedalyvaujant.

Ginčo, kad Atsakovų atstovaujama bendrovė parengė Projektą ir Projektas parengtas kokybiškai, nėra (Projekto kokybę patvirtina ir atlikta ekspertizė), tačiau Pareiškėjas už Projektą jokia apimtimi neatsiskaitė. Nors tarp Pareiškėjo ir Atsakovų atstovaujamos bendrovės kilo ginčas dėl darbų atlikimo terminų, kainos, apimtys, tačiau ši aplinkybė nesuponuoja, kad Atsakovų ir projekto vadovo R. J. intelektine nuosavybe be aiškaus jų sutikimo gali naudotis kitas architektas.

Kodekso 3.7 taikymo atvejo esmė – architekto samdos sąlygų aptarimas ir įtraukimas į rašytinę sutartį. Sutartis yra dviejų ar daugiau asmenų susitarimas sukurti, pakeisti ar nutraukti civilinius teisinius santykius, kai vienas ar keli asmenys įsipareigoja kitam asmeniui ar asmenims atlikti tam tikrus veiksmus (ar susilaikyti nuo tam tikrų veiksmų atlikimo), o pastarieji įgyja reikalavimo teisę (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.154 str. 1 d.). Sutartims taikomos normos, reglamentuojančios dvišalius ir daugiašalius sandorius (Civilinio kodekso 6.154 str. 2 d.). Vadovaujantis Civilinio kodekso 1.63 str. 6 d., dvišaliu laikomas sandoris, kuriam sudaryti būtina dviejų šalių suderinta valia. Pažymėtina, kad šiuo atveju nėra aišku, dėl kurios iš šalių (projektuotojo ar užsakovo) veiksmų / neveikimo rašytinė sutartis sudaryta nebuvo (Pareiškėjas teigia pateikęs sutarties projektą Atsakovams, o Atsakovai – neturėję išieities duomenų, reikalingų sutarčiai sudaryti; tiek Pareiškėjas tiek Atsakovai žodinių paaiškinimų teikimo metu nurodė, kad sutarties nebuvo sudarę ir dėl pasitikėjimo). Todėl šiuo atveju PET neturi pakankamo ir pagrįsto pagrindo pripažinti, kad Atsakovų atstovaujama bendrovei su Pareiškėju nesudarius rašytinės sutarties, kuriai be visa ko reikalinga abiejų šalių suderinta laisva valia, Atsakovai galėtų būti laikomi pažeidusiais Kodekso 3.7 taikymo atvejį.

Nors darbų atlikimo užduotis buvo pasirašyta 2019-02-20, tačiau tarp Atsakovų kilo ginčas dėl darbų atlikimo termino skaičiavimo pradžios, kadangi dokumentus projektui rengti Pareiškėjas pateikė vėliau (pavyzdžiui, NŽT sutikimas laikinai naudotis valstybine žeme statybos metu - 2018-04-16; Įgaliojimas UAB „Archturis“ atstovauti atsakovą ruošiant dokumentus ir atlikti visus veiksmus susijusius su dvaro tvarkybos darbų - remonto, restauravimo projekto parengimu ir leidimo statybai gavimu išduotas - 2018-04-10; nuosavybės dokumento data (Nekilnojamojo turto registro išrašas) – 2018-04-13). Iš Pareiškėjo ir Atsakovų pateiktos medžiagos taip pat matyti, kad Atsakovai su Pareiškėju bendradarbiavo, tarp jų nuolat vyko

IŠRAŠAS

susirašinėjimas, taip pat buvo siunčiami rengiami dokumentai (pavyzdžiui, 2018-04-17 tvarkybos darbų projektas „Sumsko_dvaras_PP_stadija.pdf“ ir kt.).

Nors Pareiškėjas teigia, kad paraiška Investiciniam projektui nebuvo parengta dėl Atsakovų kaltės, jiems pavėlavus parengti projekcinę dokumentaciją, nėra pateikta jokių duomenų, įrodančių, kad pats Pareiškėjas ėmėsi priemonių savalaikiam paraiškos parengimui suorganizuoti, nuosekliomis dalimis, kad paraiška Investiciniam projektui būtų parengta ir pateikta laiku (pavyzdžiui, dalį dokumentacijos Atsakovai siuntė Pareiškėjui anksčiau, nei Pareiškėjo nurodytu terminu (Paraiškos teikimo termino išvakarėse), pavyzdžiui 2018-05-25 laišku siuntė Tvarkybos darbų ir sąmatinę dalis).

PET veiklos nuostatų 12 p. numato, kad nagrinėdami klausimus PET nariai privalo vadovautis skundžiamojo asmens nekaltumo prezumpcija. Vadovaudamasi aukščiau išdėstytais argumentais PET, išklausiusi Atsakovų ir Pareiškėjo paaiškinimus, išnagrinėjusi tiek raštu tiek žodžiu pateiktus paaiškinimus ir kitą Atsakovų ir Pareiškėjo pateiktą medžiagą, nenustatė Atsakovų elgesio, kuriuo būtų pažeistos Pareiškėjo nurodytos Kodekso nuostatos.

VI. Profesinės etikos tarybos sprendimas

PET, vadovaudamasi PET veiklos nuostatų 50 p., Kodekso nuostatomis ir svarstymo metu nustatytų aukščiau nurodytų aplinkybių visuma bei pateiktais dokumentais ir paaiškinimais, nutarė, kad architektai Daiva Beinortienė ir Ramūnas Beinortas **nepažeidė** Kodekso 2 principo („Įsipareigojimai visuomenės labui“) 2.2, 2.3, 2.4, 2.5 taikymo atvejų, 3 principo („Įsipareigojimai klientui“) 3.1, 3.2, 3.7, 3.8, 3.9 taikymo atvejų ir 4 principo („Įsipareigojimai profesijai“) 4.1, 4.11 taikymo atvejų (PET nariai sprendimą priėmė vienbalsiai).

Posėdžio pirmininkas

Tauras Paulauskas

Posėdžio sekretorė

Monika Kuodė

Sprendimo projektą rengė Monika Kuodė

Sprendimas surašytas 2020-03-10